

Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margittal József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischer Fülöp könyvkerekedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlerek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítlanak.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt
Fél évre 2 frt
Negyed évre 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadhatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bácsban:
Schalek H., Dukas M., Oppellik A.,
Daube G. L. és társai és Herndl.
Brüben: Stern M.

Nyitlér pénteken 10 kr.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A »Muraközi tisztii önszegélyző szövetség«, a »Csáktornyai takarékpénztár«, a »Muraközi takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Lógrád ünnepe.

Nálunk Muraközben mindig esemény számba megy egy-egy hazafias ünnepély. Ilyenkor adunk magunkról és hovatarlozásunkról életjelet. Ilyen alkalmakkor mutatja meg a muraközi magyarság a válnak, hogy daczára exponált helyzetének és a vakandokok hazaellenes működésének, — él és őszinte lelkesedéssel munkálkodik a haza érdekében! Ilyenkor bizonyítjuk be, hogy van erőnk és akaratlunk ápolni azt, amihez jogunk van s amit tenni kötelességünk. A magyar haza iránti szeretet ápolása hagyományyszerű a muraközieknél. Sokan voltak, nagyon sokan muraköziek, kik mint valdó mintaképei a hazaszeretletnek, fényes lapot biztosítottak maguknak a nemzet történetében. Példáik nekünk mindig biztatásul szolgálnak haza iránti kötelmeink teljesítésében.

Ma is ünnep van Muraközben! Ott, ahol a Mura a Drávával ölelkezik, ott az alsó-vidék legvégső csúcsában egy régi, történelmi nevezetességű város derek lakói hoztak áldozatot a magyar nevelés ügyének s ezzel együtt a hazának. Templomot emeltek a magyar nemzeti geniusznak, kincstárt saját gyermekeiknek és szobrot hazafias lelkesedésüknek.

Az ősök vére nem tagadhatja meg

magát Zrinyi kapitányainak, hadnagyainak, csatlósainak és hajduinak utódai, ha már nem is vészték egyenruhát, habár a kardot az ekével és kezével cserélték is fel, nem szüntek meg harcolni a szent ügyért! Régen karddal küzdöttek a török és német ellen s életükkel, vérével áldoztak a haza oltárára, most filléreiket rakták össze, hogy a magyar nevelésügynek impozáns épület emeljenek. Akkor is a koral hadadtak, most is azzal tartanak lépést!

Ma van a légrádi római katolikus elemi népiskola új épületének felavatási ünnepélye. Midőn Légrád városa ünnepi ruhába öltözött, midőn Légrád falairól a nemzeti trikolor büszkén hirdeti a város és a hitközség áldozatkészségét, lehetetlen, hogy az egész Muraköz és az egész megye is ne adjon kifejezést örömeinek s meg ne hajoljon a légrádiak nemes törekvése előtt!

Legyen a légrádiak áldozatkészsége egyuttal követendő példa más muraközi községeknek, melyek hozhatnának áldozatot a nevelés ügyének s ezzel a hazának, de nem hoznak! Szolgáljon a légrádi előjáróság és képviselőtestület áldozatkészsége példál más községek előjáróságának, mert Muraközben még sok előjáróság van, mely jobban lelkesedhetné a tanügyért és gyermekeinek neveléséért, mint lelkesedik! — Szolgáljon a légrádi r. kath. hitközségnek és érdemes plébánosának példája hitközsé-

geknek s lelkeszeinknek buzdításul! E példára valóban szükség van minálunk, mert sajnos! még vannak, akik sem a magyar nyelvnek, sem a magyarság eszméjének nem barátai.

Üdvözöljük Légrád városát s Légrád lakosságát szép ünnepük napján!

KÜLÖNFÉLÉK.

Adomány. Gróf Festetics Jénő úr az orehoviczai tűzoltó egyesület számára 20 frtot volt kegyes adományozni, mely némeslelkű adományért e helyen is a legmelyebb köszönetét nyilvánítja a tűzoltóság nevében: Novák Imre egyleti jegyző.

Haldózás. Weisz Miksa csáktornyai takarékpénztári könyvelő súlyos csapás érte; ugyanis édes anyja özv. Weisz Mária hosszú szenvedés után e hó 22-én, 62 éves korában elhunyt. Áldás porain!

Építés fényes nappal. Mult hét folyamán a pusztapáti erdőről dél előtti órákban 12 drb. sertést ismeretlen tettesek ellopak. A tetteseket látták, mikor elosztottak a sertéseken s nyomban kutatásokat tartottak a gyanított egyéneknek; de minden eredmény nélkül, mert a tettesek, — mint hallani lehet — kanászok voltak, ezek pedig egymással mind rokon, sógor és komaságban vannak. —ss.

A „Muraköz“ tárczája

Magyar gyermekjáték gyűjtemény*)

A gyermekjátékoknak, mint a nevelés eszközeinek nagy fontossága mai napig már eléggé ismeretes. — A szülők velők született nevelői tudomány, a dedők és iskolák gyakorlata fel is használták őket, ki ahogy értette, természetesen. S ha legtöbbszőr nem is tudták a hasznok mindegyikét, mit a játék adhat s csak a gyermeki természet ösztönös kíváncsága erőszakolta ki jó hiruét — a siker mégis megvolt. — Próbálták vele gyógyítani az unalom betegségét, s mint a termő szem, huszszorosan hasznolt hajtott: a vele járó természetes mozgás fejlesztette, izmosította, edvelte a testet; a társas játékban megismerte a gyermek saját értékét és társait; a játékon töltött-földött, okoskodott, versenybe jutott találékonysága stb.

Bármily sokat játszó a gyermek, ebből a sok sobasem sok, s hibítana a következtetés, mely a sok játékból a későbbi komolyság és munkakedv rovására írva valamit. — A jó játékos gyermekből lesz a jó munkás ember — azt tartja a magyar ember moudása, s nem nehéz belőle ki hámozni, mint közmondásából egyáltalában okos-

*) Szerkesztette Dr. Kiss Áron, Budapest, 1891. Hornyánszky V. kiadása, (A. M. T. Akadémia bérházában) 518 lap, nagy 8°, sok kótával. Ára 3 frt. — A kis kiadás ára 50 kr.

ságát, sőt bölcsesség. Az a mondás nagy élettani tapasztalásból leszűrődött axioma; a játék mozgása az egészséges gyermekre nevezé élettani szükség. A táplálkozás által kifejlődött anyag, erő fölöslegét a felnőtt ember munka közben veszíti el, a gyermek a játék mozgásában ad túl rajta.

A mai kisdedovodák s iskolák — már az, amelyik — kétségkívül ezen okok öntudatos ismerete folytán vették fel programjukba a játékok, s talán előz az ideje, midőn belátják, hogy a kisdedovók egyedülül cselja csak a játszás lehet, nem pedig irni-olvasni tanítás, izetlen zöngeményeknek neveléses gestussal kísért szavaltatása, s tudja Isten mi mindentéle!

De a játékok nem maradhatnak azok, melyek ezidél ovóinkban, iskoláinkban s a gyermekszobákban divatoztak; el kell esni annak a sok idegen, importált, internacionális jellegű játéknak, melyekkel eddig gyötörték a gyermekeket, a melyeket épen a kisdedovodák hoztak be. A melyek csak magyar nyelvű játékok, de nem magyar játékok, a szót szoros értelmében véve. S itt előtünk áll az okos legfontosabbika, mely hozzá könyvünk rendkívüli nagy értékének — a nevelést véle figyelembe — legizőbbé mértéke...

Valamely nemzet művelődése csak úgy lehet életerős, ha minden részén megéresni a „nemzeti“ érverését. Ennek újító forrásán edződött meg a költészet (legnagyobb költőink azok, kik lényegük minden szálával a népköltés talajában gyökereznek), — a művészet, az államélet stb. Nemzeti szellemről kell áthatva lennie a nemzeti nevelést szolgáló minden intézménynek a legalacsonyabb szervezettől a legmagasabbig. A nemzeteset legfiatalabb ágának szíverébe is el kell lüktetnie a nemzeti szellemnek. — A nemzeti nevelés ideálja minden nevelésnek.

A neves magyar paedagogus, kinek érdemes munkásságát mindig a „nemzeti“ diadalra juttatásának gondolata vezette,*) a Magyar gyermekjáték-gyűjteményben kincseket érő ajándékot adott a magyar nemzeti nevelésnek.

Nyissunk be ebbe az ezer színnel tarkázó tündérkertbe, hol együtt nyílik az a sok szép virág, mit századok óta neveltek a magyar gyermekkedély klímája; együtt zeng, mint valami csodás harmóniaju üveghangszeren a magyar gyermekjátékok kedves muzsikája. — Itt egy szin, ott egy hang annyira ismerős!

Mennyi kedves, régi jó barátunk kerül előnkbe! Ott van mindjárt a gyermekélet tavaszán az „ujjasi“. Hogy is van csak!

Ez elment vadászni,
Ez megfogta,
Ez megfogta,
Ez megfogta,
Ez megfogta,
Ez megfogta.

És sorba szedjük az apró ujjakat, kört kerítünk a parányi tenyérben, felszaladunk az emberséges ember hóna alá, mert — erre szaladt a nyulacska. Mikor aztán annyira erősedik a kis magyar, hogy meg tud a maga lábán járni sorra kerül az állani

*) Dr. Kiss Áron és Pósa Lajos együttes szerkesztésében „Apró emberek“ könyve czimben pompás munka jelent meg Budapestén, Singer és Wolfner czég kiadásában (Andrássy-ut 10. sz.), mely képes abc és olvasókönyv egyuttal. A jeles paedagogus és jeles gyermekvers-költő ez alkotása kiválóan alkalmas népiskolába járó gyermekek részére. Nagyobb kiadására — szines képekkel s tollrajzokkal 1 frt 50 kr. Olcsó kiadására B. E. 50 kr.

— **Tóth Géza** n-kanizsai kir. törvényszéki elnök Letenyén 3, Perlakon pedig 4 napig vizsgálta az ottani kir. járásbírósgok ügyforgalmát és tevékenységét. Mindkét helyről legnagyobb meglepéssel távozott. Ott és itt a bírósági tisztviselők és ügyvédi kar környezetében töltötte szabad idejét. Nyájasságával és keresetlen őszinteségével mindenkit lekötözött maga iránt. Magas állását senkivel nem érettezte, sőt leereszkedő barátságával olyan nagy tét hódított, a melyet eddig egy törvényszéki elnök sem. A tisztviselő sorsa szíven fekszik s abban az emberben és a munkást tekint. Valóban elmondhatom, hogy szerencsés az a törvényszék, melynek élén ily tapintatos, jóindulatokban gazdag és tudományosan képzett elnök áll.

— **Matlakovics Lajos** m. kir. csendőrszázados és szombathelyi szárnyparancsnok szinte szemleuton van s Perlakon és vidékén 3 napot töltött az őrsők vizsgálatában. Ugy tudjuk, hogy Perlakon teljesen meg volt elégedve az eredménnyel. Különben az öreg Borbély őrmester szigorúan tevékeny katoná, ki méltán kiérdemelte tisztjei becsülését.

Betűrités Pör-Szombaton f-hó 15-ére virradóra 6 kamrát feltörtek a futó cigányaink. Elvittek mindenféle mozdítható tárgyakat, még a lábbelieket, ruhákat sem kímélve, ez is a csavargó nép martalóka lett. A csendőrség ideje-korán lett értesítve, kik azután nyomukba állva, részint Gutorföldön, részint Náprádfán összefogdosták s a legközelebbi őrsre kiejtették, honnan még az nap átszolgáltattak az illetékes hatóságnak további intézkedés végett. Jó lenne kissé több gondot fordítani e bűbor népre.

— **Perlakon** múlt vasárnap a színházban majdnem szerencsétlenség történt. Ugyanis, midőn a függöny lebecsátása után a meg nem szűnő helyeslő vihar Siménfalvinét és Jeszenszkyt akará ismét látni, az emelkedő függöny egy lámpát feldöntött s a stétáradó petróleum meggyúlt. A

hölgyek sikoltva rohantak a kijárási felé, sőt ami éppen nem férfias dolog, még néhány férfi is fejét vesztette. Az elősiető színészek azonban ráterített ruhával elolták a veszélyes lángot. A nagy ijedségen kívül nem történt más baj, minthogy Németh színész kissé megégette a kezét. A zaj és vész lecsillapultával nyugodtan folyt tovább az előadás.

— **Kuruzslás** áldozata. Kerznár Czeczilia csáktornyai kuruzslónő f. hó 16-án özv. Brodár Mihályné mura-szerdahelyi lakos testére mintegy 113 darab pőczát rakott. Ezek a szerencsétlen nőt vértől fosztották meg s déli 1 órakor jobb létre szendertült. A kuruzsló nőt az előjáróság nyomban bekísértette.

— **Ázs** Folyó hó 16-án reggel 8-9 óra közt — Nova — szüretre induló lakosságát félrevert harangok kongásai ijeszték meg. Tompa Mihály gazdasági épülete lett a pusztító elem martalékává. A gazdasági épületnek egyrésze tele volt szénával, másrésze csépeletlen gabnával s krumplival. A tűz óriási sávkokban nyaldosta a levegőt. A helybeli tűzoltóság valóban megfelelő hivatásának, a fecskendővel kellő időben a tűz színhelyén működött, m által lehetséges sé vált a tűznek tovaterjedését megakadályozni, dacára annak, hogy a lakó házak s kazalok oly közel voltak a tűzhöz, hogy lehetlenségnek lehetett venni azok megmentését. Kitüntetést érdemelnek a szomszéd községek tűzoltói, kik miatt akár egészen porrá éghetett volna Nova, mert nem hogy fecskendővel nem jöttek segít ségre, de még ember sem jött. Elég nem szép az ily visszavonás, akár figyelmen segből, akár hanyagságból származott, mert emberbaráti kötelességünk egymáson segíteni, annál is inkább, mert a novai tűzoltóság már majdnem minden szomszéd községben — éjjel nappal — részt vett hasonló szerencsétlenségben. Mentse Isten; de ne felejtstük: „ma nekem, holnap neked.“ A leégett pajtát három család sirtaja, kiknek alig maradt mit tenniük szájukba. A kár meghaladja az 1000 frtot. — ss

Galvármegye muraközi 1892-ik évi virilistái: Gróf Festetics Jenő, Landauer Horác, Matasovics István, Molnár Elek, Hirschmann A., Peczek György, Gadó Mátyás, Morandini Bálint, Ziegler Kálmán, dr. Krásovecz Ignác, Neumann Mór, Szele Ignác, Szabó Imre, Hergár István, Hirschler Henrik, Pulay Zsigmond, Varga János, Glavina Károly, Vrana Frigyes, Kollay Jeromos, Neumann Mór, Nussy Mátyás, Senk János, Benedikt Ede, Zakáll Henrik, Szeiwerth Antal, Pecsornik Ignác, Berg Bédóg, Szirley György, Tódor József, dr. Schwarz Albert, Rosenberg Lajos.

— **Szerencsétlenség** tréfából. Folyó hó 17-én este a novai hegyen Tóth Gyula 15 éves gyerek, — a szőlőpásztor fegyverével — kinek a szőlőpásztor azt mondta, hogy a fegyver: „nincs megtöltve“, meglötte Czigány Julit. Tóth abban a jó reményben, hogy csakugyan nincs töltve a fegyver, tréfából Czigány J. mellének szegezi s „vigyázz!“ szóval hívta fel a lány figyelmét, hogy a fegyver mellének van szegezve. A leány csak a „te“ szavát ejthette ki, mert abban a pillanatban a fegyver eldőlt s a leány összerogyott. A szőlőpásztor s a gyerek el akartak futni; de egy hang visszahívta őket: „Nézétek, mit tetetek!“ a leány mellén tatóngó sebből patakzott a vér. Még az este megtörtént az orvosi segély; de a leány életéhez nincs remény, miután a közelről kapott lövés következtében a mellkason keresztül a nemesebb szervek is meg lettek roncsolva. Reméljük, hogy a tettesek meg fogják kapni méltó büntetésüket. — ss

— **Kossuth Lajos kéme** cím alatt Székely Aladár, mint e mű kiadója, egy új regény első 4 füzetét küldte meg nekünk. Csak túlólag olvasva is át e lapokat, úgy találjuk, hogy e regény várakozásúnál is érdekesebb lebilincselőbb. Rendkívül érdekesek és megbecsülhetetlen értékek benne a nagy számban előforduló oly részek, melyek még mai napig a nyilvánosság elé nem kerültek történelmi adatokat világítanak meg, mely adatok Kossuth Lajos női kemének napjából vétetvén, szakavatott, páratlanul ügyes feldolgozást nyertek Szathmáry Jenő, az ismert tollú író által. Oly titkok tárulnak fel előttünk régnyes előadás fényében, melyek osaki oly beavatott egyéntől származhattak, ki azokat a dicső napok tüzeben és az események árjában gyűjtötte. Ez a regény nem muló becsű olvasmány — maradó emléke lesz ez minden magyar embernek, ki mindazt, ami Kossuth Lajosra vonatkozik, ugys szent evangélium gyanánt fogja. Az egyes füzetek ára csak 10 kr. és minden könyvkereskedőnél, valamint könyvtárgyóknél kaphatók. Figyelmeztetjük olvasóinkat arra is, hogy csak a jelen, Szathmáry Jenő által írt regényt vegyék és olvassák, mert a „Kossuth Lajos kéme“ című, Székely Aladár által kiadott regény, a nagy számúzott kéme által vesetett napló alapján készült, — ilyen napló pedig csak egy volt az egész világon.

Megyei hírek. Bárá Hornig Károly püspök a Dunántuli Közm. Egyesületnek 200 frtot ajándékozott; a páhoki iskolát saját költségén felállította, a templom kijavításához szükséges anyagot pedig ingyen adta a községnek. — Chabba lord, angol földmívelési miniszter a napokban Keszthelyen Festetics T. gróf vendége volt. A miniszter megtekintette a gróf fenéki gazdaságát, továbbá a gazdasági intézet s annak külső majorját. Megelégedéssel szemlélte mindezeket; különösen tetszett a szép Balaton is. — Szüret. A Balaton melletti s z-szt. lászói szőlőkben a szüret a legsilányabbul ütött ki. — Vinger Antal sármelléki jegyző állásától föllüggesztetett, Lendvay József zalakoppányi jegyző pedig állásába visszahelyeztetett. — Tüz Vindornya-Szölös községben 20 ház a melléképületekkel együtt leégett. Hertelendy József földbirtokos fejenként két mérő búzát

tanító“ (Áll, áll, Isten babája. Úgy szereti apja, mamája. Áll, áll, Isten babája), a „hátha ütögető“ (Dubi, dabi, háti stb.) s még mennyi más!

Hosszu sorban követik az állatalszólók állatiasztók. Kedves szerepük jut bennök a madaraknak. Négylábu alig téved közejük: a nyalka ló (Gyi paczi, paripa, Nem messze van Kanizsa!) kap csak helyet, a kis egér (az ad a kieszett csonfot helyett vastogat), a csiga-biga talicskástul, meg a kedves katiczabogár, a vörös pettyes posztás. A többi mind madár! A golyának (talán revánzs fejében) a magyar gyerek gyogyítja a lábát, mit török gyerek megvágott, fecskemadár ha lát, szepőt mos a magyar lányka (Fecskét látok, szepőt mosok), a varjuval csizmát varrat (Varju, varju, varjal csizmát, Megadom az árát). Kerül helye köztük a kis Csincserre Jézusnak is, („Nincs erre Jézus.“ A hagyomány szerint Jézus hullétét a cinege árulta el csicsorgásával Judásnak).

Mikor a madár megjő, tarka himes a mező játszani kell. Hogy hangzik szerteséjjel a „játékra szólító“: „Gyere Kati táncolni!“; „sétáljunk“, „tapsoljunk!“ Azután kerül sor a kiolvasókra, van ebből seregszámra (Ögyödöm, bögyödöm...; Egyszer egy időben, szilasi erdőben...; Házasodik a lapát. Elveszi a piszkafat...; A mi cicánk téjrehez akar menni... stb.). — A játékokból de hogy lehet választani! Itt is csak az egyik, oda von a másik, a harmadik. Mind olyan szép, kedves: az Egeres (Ess, ess, ess, Egeres. El ne ess! Ki el es, a' less Egeres); a Csizsázás; a csin-csin gyűrű, arany gyűrű...; a híres ismerős Ispiláng, ispiláng, ispilángi rozsa...; az Aranykapu-játék; az Ujbold-játék (Bíjj, bíjj zöld ág, zöld leveleske...); a Hidas-játék; Angyal és Ördög; Kis kacsa fürdik fekete tóba...; Haj szénája, szénája, széna szakadéka...; — a bigésés, gombas, kés-játék és a többi. és a többi káprázató sorban, százfélé váltogatásban...

Könyvünk tartalomjegyzéke, mely rendbe szedi a nagy halmazt, legjobb tanterve az óvónak. Ezeket a játékokat játszassa, ezek verseit mondogassa, dalogassa a magyar gyermek, miket a magyar népszellem produkált; melyeken ösztön-szerűleg nevelgette eddig is a magyar anya kicsi gyermekét; melyekre hosszú évszázadok vették az aranyjegyet; melyek közül sokban feltalálható a történelmi mult egy-egy nagy történetének, kiváló alakjának emléke; s a melyek a magyar népnyelv és népzene tde. zamatos illatával illatoznak.

Ezek legyenek a magyar gyermek barátaí, nem holmi „boozí, boczi tarka — valóban — se füle, se farka“ nóták, versecskék!

A tanítók — különösen a muraközi s más nemzetiségű vidék tanítóí — nehéz munkájukban segítő munkatársat nyerneek Dr. Kiss Aron könyvében. Ők tudják: hol és hogyan. — A szülők pedig, a magyar anyák, úgy is mint honleányok, úgy is mint családjánk lelkei, a családí nevelés intézői, a nemzetinek segítői, úgy hisszük, örömmel fogadják a Magyar gyermekjáték-gyűjteményt, a gyermekszobák bibliáját. — Még a sejtelmek jövő világában, messze van a phalansterek kora, hol az anya s a dajka a magasabb egyenletekről, a mértanról beszélnek gyermekeikkel! Az anyai szeretet leirhatlan, hatalmas érzése, gondja kereste őket, elfogadta más híjján a rosszat, selejteszt, idegent is, — most itt egyszerre kapja a legjobból a legtöbbet.

Anyagának kiváló nyelvészeti, néprajzi, népköltési stb. értékét most nem tekintve, általános nagy neveléstani fontossága van az oka, hogy vele egy társza nagyobb terén foglalkoztunk. — A magyar gyermekjáték-gyűjteményt melegen ajánljuk a „Muraköz“ tisztelt olvasóközönségének figyelmébe. Bellosos Bálint.

adott, a leégett tanítónak pedig összes élelmszer készletét s takarmányát megtéríteni ígérte. Fityeházán szintén leégett 5 ház. — Vonat-kisiklások. Siófok és Szántód, továbbá Kanizsa és Mura-Keresztúr között s Zákánynál is a tehervonatból néhány kocsi kisiklott; néhány ezer forint értékű szállítmány megsemmisült, de emberéletben nem esett kár. — Főúri vadászat. Gr. Szapáry Géza mura-szombati vadászterületén nagy vadászat volt s elesett 393 vad. Résztvettek: herczeg della Grácia, Wickenburg, Bathhány és Fünfkirchen grófok, Gosztonyi Mihály, Pollák Pongrácz, Saáry József és Cipótt Zoltán. — A csáktornyai vasút veszélyesei közül többen panaszkodnak a fővárosi lapokba a vasút igazgatósága ellen. Állításuk szerint olyan magas a szállítási díj, hogy gazdák és kereskedők inkább szekezen szállítják áruikat a déli vasút legközelebbi állomásáig; továbbá a menetrend sem felel meg a közönség óhajainak; ezen bajok annyira alászállították a vasút forgalmát, hogy a vonatok csaknem üresen járnak ide-oda. — Radocza János, a zalaegerszegi kerület orsz. képviselője e hó 18-án tartotta beszámolóját Z. Egerszegen nagyszámú helybeli és vidéki választó polgár jelenlétében.

— **Hazai hírek.** A zágrábi érsekjelölt. Egyházi körökben azt beszélik, hogy a zágrábi érseki székert rövid idő alatt betöltik. Az érseki székre első sorban Vucsetich István képviselőt, zágrábi kanonokot jelölik, ki feltétlen híve az uniónak. — Minden szentek napján — mint hogy minden vasárnapra esik — szabad a temető, egyházak, sírok és kripták díszítésére szükséges cikkeket árusítására és szállítására s az ide tartozó ipari munka. — Elajándékozott főnyeremény. A zágrábi kiállítás 10 ezer frankos főnyereményét egy vidéki pap nyerte meg, a ki azonban sorsjegyét elajándékozta egy földműves embernek. A szerencsés ember nagy gyönyörűséggel vette föl az ezreket. — A „Somogy megyei közmívelődési egyesület” e hó 17-én tartotta Kaposváron Tallián B. főispán elnöklése alatt alakuló közgyűlését.

— **Jutalomjáték.** E hó 28-án, szerdán lesz Monori Sándor jutalomjátéka. Színre kerül: „*Hogyan lehet egy milliót szerezni?*” kitűnő vígjáték. Ajánljuk a jó nevű színész és műkedvelő közönség jóakarátába.

Színészet.

Csáktornyán.

Balog Árpád szintársulata élvezetes estéket szerez a hazai művészetet szivesen pártoló, de kényes ízlésű közönségünknek. A bugáz igyekezet meglátszik az egész társulaton. A színre kerülő darabok sorrendje elég változatos. Okt. hó 18-án előadatott: »A fenelányok.« A terem zsufolóság megtelt válogatott publikummal. Vasárnapi darab volt az a szó valódi értelmében. — Hétfőn, okt. 19-én, Tóth Edének kitűnő népszínműve a »Falu rossza« került színre. Közönség csekély számban, pedig úgy a darab kitűnősége, mint a szereplők jó játéka megérdemelte volna, hogy az intelligencia is nagyobb számban megjelenjen. A szereplők közül különösen kitűntek: Kaposi (Feledi Gáspár), Virágh (Göndör), Balogné (Finum Rózsi), Kecskeméti Irma (Boiska). Balog mint cigányprimás, végül, a kit legelteti kellett volna említenünk: Agotai Ferencz. — Kedden (okt. 20-án) a »Nagymamát«, Csiky Gergely legújabb vígjátékát adták elő. Az est hősnője bizonyára Törökné Wanzéli Irma asszony, ki mint nagymama (Szerémi grófné)

fényes tanujelét adta kiváló színpadi tehetségének. Agotai (Tódorka tanár) és Havasi Szidi (Szeraphine nevelőnő) vidították fel a könnyező publikumot. Igenis könnyező, mert e kiváló színműnek sok jelenete ép az életből merített közvetlenségénél fogva még a keményzívűeknek is könnyet csalt szemébe. Méltó elismerést érdemeltek ki: a nagymama, Balog (Örkényi nyug. ezredes), Török Margit (Timár Karolin), Kecskeméti Irma (Mártha), Beniczki (Ernö), Virágh L. (Kálmán) Szerdán »Rip van Winkle« operette adatott elő. Balog kitűnően adta a czimszerepet. Elismerésünket vívták ki különösen Agotai (polgármester), Balogné (Lisbet) és Monori (Nikk togadós). Élvezettel hallgatta a közönség a kis Török Malvinka (Alice, Rip és Lisbeth leánya) kedves éneket, melyet megismételnie kellett; kapott is elég tapsot a bátor fellépésű és mamájához méltó tehetséget eláruló kis színésznő, ki idővel a közönség »kedvence« vé felöldehetik — Csütörtökön (okt. 22-én) »Huszárszerelem« Muray Károly 3 felvonásos vígjátéka következett. Dicsérettel emlékezünk meg Kecskeméty Irma (Anna) és Beniczky Lajos kiváló játékaíró; utóbbiról örömmel konstatálunk, hogy a tavalyihoz képest szép előhaladást tett a szerep alakításában. Kiténtek továbbá: Balog (Kálmán huszárhadnagy), T. Wanzéli Irma, Török Margit (Sárka), Kaposi (Barkos) és magától értetődik — Monori meg Agotai.

Örömmel emeljük ki, hogy Balog igazgató igyekszik a közönségnek felvonás közöttben is élvezetet szerezni. A helybeli zenekar rövidíti meg fülbemászó nótáival a pauszokat.

Perlakon.

Október 16-án a »Peleskei notárius« került színre. Igaz, hogy zónaelőadás volt, de a zóna most talán többet hozott a konyhára, mint ezelőtt két előadás. De meg is érdemelték színészeink a látogatást, mert olyan élvezetes estét csináltak, hogy városunk összes lakossága mindenkor kellemesen gondolt vissza e napra. Jeszenszky brillézott. Csak az a kár, hogy a ruhatár ez alkalomra kissé hiányos volt.

17-én »Elektrát« néztük meg. Már előre mindenki élénk érdeklődéssel viseltette iránla. A hatás, melyet Jeszenszky né »Elektra« színpéiben elért, valóban meglepő volt. Minden jelenet után a szépszámu közönség zsi bongva hívta Jeszenszky né.

Vasárnap, azaz 18-án két előadás volt, és mindkettőt melegen fogadták. »Tündérlak magyarhonban« volt a délutáni darab. Kiválóan csak a gyermekek számára. Mily öröm volt a zsenge ifjuságot látni, mikor gyenge kacsókat tapsokra emelték. Itt el nem mulaszthatjuk köszönetünk kifejeznie a derék szintársulatnak, hogy gyermekeinket is úgy megörvendeztették s továbbá, hogy nemes irányu játékukkal alig észrevétlenül egy szikráját lopták be a hazaszerzetnek zsenge szívébe.

Este az »Ingyenélők«-et adták. Így még nem volt megtele a terem. Boross János házi ur (Kerényi) a pukkadásig ingerelte a nézők kaczeit és nevetését. Weiner Vilmos (Németh) no, az meg talán megfogadta, hogy ma agyonkaczagatja egész Perlakot.

A csengő érc dalkör jobban értett a lánchoz, mint a hanghoz. A szerepek betöltése itt nem legjobban sikerült. Csentry más szerepben brillézott volna, itt rekedtsége is hozzájárulván, elenyészett. Hanem azért a darab jeles volt, mert Gangos Eszter (Némethné) és Kiss Sárka (Siménfalviné) elragadták a nézőközönséget. Siménfalviné ez este magát multa felül. Kellemes

éneke, kedves modora, kecseljes mozdulatai frenetikus tapsvihart eredményeztek.

Hétfőn, 19-én Jeszenszky Dezső jutalomjátéka a »Czigány« adatott elő. Keresetlen, természetes játéka valóban megfelelő jutalmat adott ekkor a derék színésznek. Mint Zsiga vén cigány, minden kívánatnak megfelelőleg töltötte be játékát. A meleg érdeklődés egészen megtöltötte a termet.

Kedden az »Örök törvény«, szerdán »Sári néni« énekes népszínmű került színre.

Irodalmi esemény.

Hosszabb idő óta, minden feltűnést kerülve, egészen csöndben készül egy impozáns irodalmi vállalat, melynek hatását meg fogja érezni közéletünk. Mint értesülünk, a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság másfél évvel ezelőt elhatározta, hogy a tulajdonát képező tizenhat kötetes Magyar Lexikont gyökeresen átjogoztatja s lexikális irodalmunkban még eddig nem ismert körülből nyolcszáz ivre terjedő füzetes vállalatban közrebocsátja.

Ez elhatározás végrehajtásához a nagy vállalathoz mért előkészületek fogtak. Egy év óta folyik az anyaggyűjtés és rendezés szakszerű munkája, mely arra törekszik, hogy az emberi ismeret minden ágára kiterjedő, a százszert jóval meghaladó czimszó alatt, betűrendben összeállított roppant anyag feldolgozásával és közrebocsátásával a magyar közönség névze feleslegessé tegye a külföldi főképe a német lexikonokat. Ehhez képest első sorban a magyar föld, a magyar nép a magyar állam, a magyar történelem, a magyar közgazdaság, a magyar ipar és kereskedelem, a magyar tudomány, művészet, irodalom és egyházi élet alkotásainak ismertetését tekintik a vállalat tengelyeinek. Ehez kapcsolják rögtön ama népek szellemi és anyagi viszonyainak ismertetését, melyek nemzetünkre kiváló hatással voltak. A lexikális irodalmunkban eddig nem ismert figyelemmel dolgoztatták fel a hazánkkal sokféle érintkezésben levő Kelet viszonyait s szakszerűség és önállóság dolgában törekedtek versenyre kelni a legjobb német, francia, angol, olasz, amerikai lexikonokkal a nyugot általában a világ eseményeinek, szellemi és anyagi adatainak feldolgozásában.

Kiváló hazai tudósok és írók, kiknek neveit a lehetőleg még ez év végén közzéteendő prospektus közölni fogja, teszik elérhetővé azt a célt, hogy a közönség kelő tájékoztatást kapjon az ismeretek összes körében s hogy mindenki könnyű szerrel megtalálja a szükséges felvilágosítást mind ama dolgokban, melyek szakfogalkozása körébe nem tartoznak s melyeket naponként özőnével vet felszínre a mindgyere gazdagodó hírlapirodalom.

E czél szolgálatában állottak mindama irodalmi kísérletek, melyek kisebb-nagyobb terjedelemben, több-kevesebb megbízhatósággal dolgozták fel az emberi ismeretek tárát. A haladás e téren egyedül a tudásramelőt anyag mind nagyobb körre terjedő feldolgozásában áll, mert csak egy kelő terjedelmű lexikon nyújthat biztositékot arra nézve, hogy a nagy közönség sokoldalu s minden irányu szükségletének megfelelő.

Egy ily kelő terjedelmű, gondolal feldolgozott Lexikon, minőt a Pallas jelenleg nyújtani igérkezik, egyuttal azt a nemzeti missziót teljesíti, hogy gátat vet a külföldi, magokkal idegen szellemet árasztó lexikonok beözönlésének.

Epen ez idegen, nevezetesen a német Lexikonoknak ujjában megjelenő kiadása miatt, melyek a régi megszokás után közönség is hódítanak, vált szükségessé a figyelemzetetés a Pallas készülőben levő nagy Lexikonára.

A Pallas lexikona a jövő 1892-ik év márciusában indul meg, s hetenkint 3 ives nagy oktáv füzetben megjelenve, évenként 156, öt esztendő alatt mintegy nyolcszáz ivben, tizenhá nagy kötetben jut a közönség birtokába.

A Lexikon külső kiállítása is felülmúlja mindazt, a mit eddigelé a lexikális irodalom terén felmutathatunk. Körülből tizezer darabba rug azoknak a képeknek száma, melyek részint a szöveg közé nyomva, részint külön, önálló lapokon a megfelelő kötetekhez mellékelve, a roppant ismeretanyag illusztrációjául szolgál. Ez illusztrációk fa- és rézmetszetekben, fototípiákban, kromolitografikus nyomatokban, a modern nyomdai technika legjobb eszközeivel lesznek előállítva.

FELELTÉS SZERKESZTŐ
M A R G I T A I J Ó Z S E F
 Főmunkatársak:
A KÉPEZDEI TANÁRITESTÜLET TAGJAI

S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tičuće se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime **Margitai Jozeffa** urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Knjizara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna čena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

za horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svakotijeden jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ „Čakovečke šparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Prva pomoć

kada gdo nastrada.

Kad koga vgrizne stekli pes, ka'a itd.

(Dalje).

Běsnoća (steklina), pojavljuje se pri psih, maćkah, vukov, lisicah, — i to sama po sebi ter prehadja na domaće živine i na čověka onda, ako ga n. pr. vgrizne akov bēsen (stekli) pes. Steklina je grozna, a zaradi posljēd'cah i jako pogibeljeu beteg.

Pred vsim tim glavno je poznati, da li je pes, koji je vgrizel čověka, zaista stekli?

Pesja steklina koje ima vu vsako doba ljeta, ne poznaje se tim, kaj stekli pes neće vode, ar se zna, da stekli psi po gdē kad ližu i piju vodu, mlēko ili druge tekućine, dapeće se zna, da stekli pes gdē gda i vodu preplava.

I to nije istina, da se steklomu psu iz vust peni. Veksi dēl steklih psuv okraj gubeca je onakov, kak gdo su i zdravi psi. Ali pri njih vnogih vusta su odprta, a iz njih curi slina a ne pena.

Nestoji ni to, da stekli pes vsaki krat izravno beži, pak si rep med nogami drži.

Prava znamenja pesje stekline (bēsnoće) jesu ova:

1. Na psu, koji je ostekel, opazili budete, da je premenil svoje navadno ponašanje, on postaje turoben, zavlači se na temno mēsto, ili je nemiren, podražljiv, ter bude rad vgrizel ili bežal. Vnogi bežiju taki sprvine od hiže, ali se povrneju dimo opet za jeden ili dva dni, ako nisu kak zaprēčeni.

2. Stekli pes gubi volju za hranu, koju je do vezda dobival, ali mēsto toga hoće gutati nenavadne stvari, kak n. pr. zemlju, slamu, drēvo, kamenje, krpe, blato itd.

3. Stekli pes nekak čudno laje, Kad zalaja, ne čini to kak navadno, na dva tri maha, na kratko, — nego prvim mahom odmah zategne vleučē si glas. Vnogi budu tak lajali već krat i vnogo i ovi budu lajali hrapavim glasom, vnogi pak laju rēdko gda, ter tuliju.

4. Stekli pes rad bude vgrizel, ali rejši druge živine, nego li čověka, a gda gda i druge kojekakve stvari.

5. Steklomu psu visi dolnja gubica ter su mu vusta širom odprta; to biva po gdē gda taki s početka, a po gdē gda stopram kesneše, jezik mu je suh, ali ja-ko črleni, a i oči su mu jako črlene.

6. Stekli pes jako hitro omršavi, oči mu se pomute, dlaka se nakuštra, a križeci i zadnje noge klonu, ter iznemogel najkesneše bude za 8 ili 9 dana poginul.

I nut po ovih znamenjih za sigurno budete poznali psa, koji je ostekel. Koliko je vrēdno čuvati sebe samog i domaće živine od ovakvoga psa, da ne vgrizne, da ne okuži svojom steklinjavom ni čověka, ni živine, to bude za sigurno vsaki sam znal.

Ako li vgrizne stekli pes čověka, onda znajte, da steklinjava prehadja na njega i on bude vu najgroznejših mukah skončal, ako mu nepomoretē zagod.

Pred vsem tim potrešno je nastojati o tom, da zaprē ite, da gift ne prejde vu krv. To budete najbolje postigli tak, da vzemete kakov rubec, pak da s njim (vrsto zvežete ober rane on dēl tēla, koj je vgriznjen.

Onda treba gřta vugnuti iz rane ili ga s fondati. Ranu je trēba odmah izprati toplom vodom ili mljekom i neprestance to činiti, da kaj više krvi ide iz rane, da bi tak s krvjum i gift vu došel. Pokedob to nemrete znati, jeli za istinu to biva, morate gřta vu rani s fondati, a to bute najbolje vćinili, ako ranu čim god zežgete, — anda s kakvom kiselinom (sumporom, salitranom) ili nišadorovicom ili čistom karbolovinom ili nazadnje žarečim željezom (ili komadom živoga vugljena ili gorućom cigarom ili šibicom), a morete ranu izprati ljutim lugom ili otopljenim zelenim sopunom (Schmierseife).

Ako vsega toga nemate, onda se mora rana izsisati (izcekati) ili s vustmi ili kupicem (rogom). Ako su vusta čista, pak neranjena, onda je to prez vsake pogibelji, ar gřti od živinah ne prehadjaju vu krv. Razmēva se, da se ono, kaj se izceka, vsaki krat mora izpljunuti, a vusta čim god izprati. Kad je rana dobro izcekana, onda ju dobro izperite vrēlom vodom, ootom, sopunicom, slanom vodom, nišadorovicom ili mokraćom.

Ako vnogo krvi curi iz rane, naj teče kaj v'se, a da bu bolje potekla, oblagajte toplimi oblogi ili stavite rožiče (ako nemate ove, vzemite kupiecu, iz koje pijete žganicu, stopite ju dobro, pak ju denite na ranu), ili ako je potrebno ranu vekšu na činite, razrežite ju ostrim nožem.

Ako v'ide više krvi, pak kad ste ranu dobro izprali, pokrijte ju antiseptičnim zavojem (dva dēla karbolovine na 100 dēlov vode), batrivite i vmirite ranjenika, pak gledajte, da prispje čim prije doktor, kojemu budete pripustili, da ranu dalje vrati. Od 100 ljudih, koji su vugrizeni od steklih psuv, pojavi se steklinjava srećom pri 7 ili najviše njih 8.

Ako se pak bēsnoća (steklinjava) pojavi pri čověku, onda mu neima više oslobodjenja, ter bude takov vu groznih mukah za kratko ili duže vrēme poginul.

Od steklinjave kad se je već pokazala na čověku, nema do vezda još vraćtvā; jedino je sredstvo, da se rana odmah iz

zežge ili izreže; ili pak komu je i malo moguće, naj se žuri vu budimpeštanski takov špital, gdē se vezda već vu noveše vrēme takovi betežniki izvraćiti moreju, ako vu pravo vrēme dojdeju.

Konec sljedi.

Gospodarstvo.

Gda se imaju seći drva?

Jeden Amerikanec izdal e knjizicu, vu kojoj dokazuje, da je najbolje seći drva vu augustu, septembru i oktobru, doklam je najgorše vu marciju i aprilu. Hra-
ti, od koji se kane graditi ladje, moraju se na protuljetje oguliti, pak ih onda treba sledeće zime pose i.

Kak čuvaju Kinezi jajca?

Kinezi su vu vnogih stvarih mudrijaši, pak i pri čuvanju jajec. Oni čuvaju jajca dugo i dugo vremena na zevsema prosti način, pomoćjum razsola. — Kak je znano s početka plavaju jajca vu razsoli, nego gda već razsol predre vu nje onda potonu. Jajca po tom ostanu vu razsoli, dok se napiju, odnosno dok potonu. Onda se izvade, posu'e pak pospraviju vu škrinje vu seno ili poseje.

Petroliumske lampe

nije dobro napunjavati do vrha, ar se tak prvlje zvruci petroleum, a da još bolje zaprečiš to uvručivanje, siplji gdagda vu petroleum bikarbonate sode (dvostruko ugljično kiseloga natrona), koliko stane nožu na špincu, tak se lampa neće rasprskati, — a da ti petroleum ne bude smrdel, porini falačec cukora lampi vu vutrobu.

Gda šopaš guske ili race,

mešaj im vu hranu drobnu — skosanu repu ili mrkvu, a vu vodu im deni po koji falat vugljena od dreva, i tak s tim budu leže prebavljale i nebudu crkale. I vu hranu moreš pomešati praha od vugljena

Kad hoćeš, da ti kokoši

i zimi neseju jajca, daj im poleg druge hrane kakvoga zelenja, listje od zelja, salatu, lobodu itd.

Hasnovitost meda.

Med nije samo vugodna poslatica (slaštica) i zamenik cukora, nego je i lahko prebavljiva hrana. On se skorom ves vu krv preobraća. No vie je vreden med, kakti vraćivo. — Protuljetni med, ticajuć se usta, grla i želudca, vu koji dohadja, svojom mravljom kiselinom fonda gljivice, do kojih dojde. Zvun toga mekša med s prehlade otečenu i otvrdnutu slušnicu. Jošće med pomenjšava vsako podvaživanje betegā, ar kakti lahko prebavljiva hrana ne preći probave, ter tak preći vnoge betegā.

Med popravlja želudac čisteći ga. Zvun toga daje med debeljini i potrebnu topljinu. Mesto meda upotrebljava se icukor, ali ov neima vu sebi one mravljve kiseline, koja baš uništjuje (fonda) giftne gljivice.

Dajemo to na glas zato, da se naši ljudi ovim domaćim vračtvom vu potreboći posluše, a zatim, da vse više nastoje povati čmele.

Kad se blažće nadune

a nemreš na hitru ruku dobiti kurmita, razmođi gradicu alauna, vu veličini jednoga jajca vu vreloj vodi, pak kada je već mlačno, vlej to vračtvu maršetu vu požerak. Ako dan dva ponoviš davanje toga vračtvu, nebude se marše potli već nadulo. Četrta stran toga vračtvu dosta je teletu, ovci i kozi.

Vračtvu za nemarne muže (tovaruše).

Čizmarski majster Antun opil se vu nedeljju ljudski ter vu pondeljek je spal, kak da bi ga gdo z'klal. Majstrovica, njegova žena, poznavajuć natura sjojega muža, bojala se, da bude opet pokoštal vino, još bu onda nekoliko dnevoj se opijal.

Da to prepreći, domislila se je ljepoj stvari, koju preporučam našim ljepim čitateljicam. Vzela je najme škarje, ter mu je najprvlje odrezala lasi a onda pak mu je glavu obrila do gologa. Kad se je majstor prebudil, zebila ga glava. On se opipa, a kad tam glava gladka kak steklo.

S takvom se glavom nemre medljudi iti, pak tak je majster Antun moral 20 dni domaj sedeti i marljivo delati.

Da ti se krava leže oteli

pome sj joj tri tjedna prvlje, nego se bu otelila, vsaki dan po dvě, tri šake kuhanoga lenškoga zrnja vu napoj. Ovo je jedno od najboljih vračtvah proti betegom, vu koje bi krava upasti mogla, a deluje jako dobro i na mlěko.

Kak se kuha šunka,

a da meso ostane tečno. Evo ovak: Šunka se dene najprije vu mrzlu vodu, da se moći kakve 4 vure, pak se onda postavi vu lonac, takaj vu mrzlu vodu, ter se kuha zevsema na tihom.

Ovakvim baratanjem postane meso mēhko i tečno, da nemre bolje biti. Na ov isti način valja kuhati vsaku felu slanoga mesa, ar drugač bi bilo žilavo i netečno.

Kak je posel vu vrtu?

Meseca novembra.

Pospravil vrt pivnici i repnici, kaj još prospavil nisi. Sadi rani grašec. Sejaj petrozel i mrkvu. Još moreš čeanjaka saditi, ter šalatu, kelj, zelje presadjuvati. Razvažaj gnoj po vrtu, ter ga vsega prekopaj motikom. Vrtno vrudelje očisti i do k ljeta spravi. Spravi takaj koje na suho mesto, ar da ga vsako ljeto na novo kupuješ, drgo (skupo) bi ti došlo. Pivnice, repnice marljivo luftaj i pregledavaj. Kaj je gniloga i pljesnivoga, odstranjaj.

Meseco decembra.

Čisti i spravljaj semenje. Spravljaj vsako vrat posebice vu vrećice ili papir. Kaj ti fali, nabavi si od suseda ili znanca ili iz zaufane koje trgovine. Vsako seme razume nuj napisom, da se nezameni. Čisti, preberi i spravi lučice, luk, češnjak. Staru zemlju iz klika vadi. Razvažaj gnoj, prekopaj, kaj još motikom prekopal nisi. Orudje vrtno spravljaj, kaj ti fali, nabavi si. Po Božiću

počmi klika prijedjuvati. Blagoslov od Boga moli za buduće ljeto, a za prešestno se vruće zahvali i mertučljivo vživaj.

KAJ JE NOVOGA?

— Prosimo poštuwane naše predplatnike naj nam na početku zidnjega fer- alja predplatne zaostatke po pošti pošleju, i predplate za novi fertal ponoviju. Cena naših novin je: Za jeden fertal 1 frt, za pol ljeta 2 frt.

Zavbala.

Gospodin grof Fetestic Jenó su za ognjogasce občine Orehovec 20 frtov darovali, za koj dar se vu ime ognjogascov i ovde zahvaljuje: Novak Imbra društveni notariuš.

Proračun cele austro-magjarske monarkije.

Skorom na isti dan podnesli su obedva ministri financijah, magjarski i austrijski, zastupstvom proračun za ljeto 1892. Magjarski proračun izkazuje izdatke sa 395 milijunah 340 jemer 041 forint, — austrijski sa 584 milijuna 620 jezer 378 forinti, dočim su dohodki pri magjarskom proračunu vekši za 12 jezer 995 forinti, a pri austrijskom za 617 jezer 884 forinti. Naprama tomu iznosi proračunski dohodek obedvih orsačkih polovicah 980 milijuna 582 jezere 198 forinti, ter izkazuje višak od 631 jezero 779 forinti. Neima anda sumnje, da bude već budućega ljeta proračun cele monarkije prekoračil jednu milijardu forintih.

Žabja koža na mesto ljudske.

Kak je poznano, to se vu kirurgiji upotrebljava kakti nadomešćenje kože pri stanovitih ranah izrezak kože s blžnjeg kojega mesta ili dapače i od drugih telesah. Vu noveše vreme osobito je profesor Thiersch ovo baratanje usavršil. Kak vezda jedne nemške medicinske novine javljaju, upotrebil je talijanski doktor Gillet de Grandmont žabinu kožu, da nadomesti obrve na očih. Jedna mala devojčica opala je vu ogenj, ter je zadobila teške ozlede. Obrve i trepavice na očih izdorele su joj tak, da su obedva oka tak rekuć ostala gola. Profesor Gillet upotrebil je kožu od žabe, ter ju tak umjetno (kunšno) zešil oko očih, da je deče opet za kratko vreme moglo zevsema dobro upotrebljavati trepavice. Trepavice su pomične, mehke, elastične, prez traga ikakove rane.

Glublina srede zemnoga morja.

Znanstvena iztraživanja, koja je ovoga ljeta obavljala ratna (taborska) ladja („Pola“, komandant linijski kapitan Mörth) vu izhodnom sredozemnom morju, urodila su vrlo povoljuim rezultatom. Spomenuta ladja mērila je pod ravnanjem profesora Lukša glubljinu sredozemnoga morija ter je došla do glubljinu, koja nadkriľjuje vse do vezda poznate punktome sredozemnoga morija. Vu petek dal je na znanje dvorski savjetnik dr. Steindachner bečkoj akademiji znanostih izvešč profesor Lukša, po kom iznosi najvećša glubljinu 4400 metrov i to pri 35° 44' 20" severne širine i 21° 44' 50" izhodne dužine, nekaj jugoizhodno od gr. kog otoka Kythere (Cerigo). Do vezda je bila najvećša poznata glubljinu po dokazivanju talijanskoga broda, „Washington“ (kapitan Magnaghi) po priliki vu istoj širini, samo vnojo zahodneše, 4000 metrov. Vezda anda znamo, da bi se vu glubljinu sredozemnoga morja mogel skriti čeli Montblanc.

Ogenj vu Trstu.

Vu Trstu izgorele su dve velike hiše, koje su služile za privremeni stan soldačkim transportom. Kvar iznosi 50 jezer forinti.

Čuden razlog za razpitanje ženitbe.

Nezdavnja podigla se vu Čikagu i dovršila vrlo čudnovita pravda o razpitanju ženitbe. Muž i žena nisu se već trpeli; nestalo je med njimi ljubavi. Na to samo po sebi nije dovoljen razlog, da se hižui zakon razvrgne. Kad ali pripetilo se je pod večer jednoga dana zaista nekaj čudnovitoga. Muž stupi vu jednu temu (kmičnu) hižu svojega stana i opazi vu njoj tenšku spodobu (bila je to njegova žena). Pošel je bliže, ter misleć, da je to sestra njegove žene, kušnel ju je. Ona opet držeći, da je pridolišli brat njegova muža, kušne njega i tak su se kuševali i milovali vu kmići dobrih deset minut, dok nazadnje spozna on svoju ženu, a ona svojega muža. Vezda je nastal viher — ar se vidlo, da su njegovi kušci bili namenjeni drugoj a njezini opet drugomu, najmo šogoru i šogorici. Na temelju ovoga zaikveli su obedva, da se njihova ženitba razreši. Ali i ovaj krat prez hasne: Sudec, fiskalijuh, svedok i činovniki čuvši o čem se dela, prasnuli su vu veliki saoh, i — tušba je bila odhčena.

Zaklal ga jelen.

Lužnir (mengjelir) Maks Strassberger nahadjal se je ovih dnevoj vu Slovenskom Gradcu (Windischgraz) ter je zašol vu tamošnji zverijak na pregu Uršnu, gde se je nameril na jelena, koji ga je na roge nabol i zaklal. Strahovito razmercarjen, odnesem je po lugarih mitov iz toga česrećnoga mesta.

Metezalem.

Vu Bordeauxu vumrl je ovih dnevoj Poljak Stanislav Zalevski, rođen 25. decembra 1780 ljeta vu Varšavi, odvetek di ne familije, koja se je izkazala vu poljskoj prošlosti. On je bil zadnji živući svedok guilotiniranja nesrećnog kralja Ljudevita šest-najstoga, koj sa svojom materom gledal pojno s jednoga obloka. Kesneše je slušil vu franczkoj vojsci i zapovedal (komandir) ljeta 1812. vu ruskoj vojski jednog regimenta. Napokon je bil doktor i šivel zadnjih 30 ljetah vu maloj hižici vu Bordeauxu, gde je vuživl malu penziju od franczckoga kormanja.

Kršćenje nadvojvodkinje.

15. oktobra pred poldan obavljeno je vu Pulju kršćenje tam rodjene kčeri nadvojvode (Erhercoga) Karla Stefana i tovarušice mu nadvojvodkinje Marje Terezije. Kršćenje je obavil porečko — puljski biskup dr. Ivan Flapp. Mala nadvojvodkinja dobila je na krstu sljedeća imena: Mechtildis, Maria Kristina Leona Terezija Rosaria Nikosia. Kumovala je kraljica španjolska Maria Kristina, a zastupala ju je nadvojvodkinja Marija Immakulata.

Grof Hartenau.

Negdašnji princ Aleksander Battenberg i knež bugarski, imenovan je zapovednikom [komandantom] 27. pešicke regimente vu Gracu.

Dveboj.

Vu Velikoj Kaniži pobili su se nekakov Danilović i apotekar Čeh. Drobaj se je delil pištoljama, ter su obedva duelanti ostali neranjeni, samo je Danilovića predrti škerlak, Zrok duela su žene.

Nekaj za kratak čas.

1.

Došel je jeden muž vu varoš si škerlaka kupovat. Zbiral si je vu stacunu dugo i dugo, dok si je teda negda komaj jednoga povoljnoga zebiral i zapital je taki kaj košta.

Stacuonar mu je rekel, da košta dva forinta.

Muž: Hm, hm, nije hudo. Ali gde su luknje na škerlaku?

Stacunar: Kakve luknje?

Muž: Takve, čez kakve bi on osel vuha vun porinul, koj bi za ov škerljak dva forinta dal! . . .

2.

Pri optikeru.

Stranjski: Ja bi želel si jedne očale kupiti.

Optiker: Jeli želiju concav ili convex očale?

Stranjski: Je, to ja neznam kakvi su mi za moje oči treba.

Optiker: (Preda mu jedne) Nek probaju ove! — slize mu je na nos). Tak, sad je dobro. — Šad nek mene glediju.

Kak me vidiju?

Stranjski: Za pet ran! Em imaju glavak vol!

Optiker: Eh, onda oui — dragi gospon nisu kratkovidni!

3.

Priprava k zenitbi.

Došel je jeden par zenibeni k plebanušu na krsčanski navak, komu je počel plebanuš govoriti: „Vi želite — dragi moji, stupiti vu sveti i preznameniti vez, nego jeli ste se dobro pripravili za ov tak sveti stališ? —

„Vsiak — gospon plebanuš, odgovoril je zaručnik, — zaklali smo svinju, kravu i deset parov mladine, izpekli smo 20 hlebov kruha, pripravili četiri vedra vina, a to mislimo, da bude docta.

NYILTTÉR.*

Fekete, fehér és színes selyem-szövetek 60 krtól fel egész 15 fnt 65 krig méterenként sima vagy tarkázott (mintegy 240 különböző minőségben, színben és mintázott szöveteket (körülbelül 2000 színben) küld végenként vám és postadíjmentesen Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) gyári raktára Zürichben. Minták megrendelésre azonnal küldetnek. Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasztandó.

Gabonaárak. — Cena žitka.

I m.-mázsa. — I m.-cent.		frt	kr.
Buza	Pšenica	8	75
Zab	Zob	5	60
Rozs	Hrż	8 - 8	50
Kukoricza	Kuruza	5	—
Árpa	Jecmen	6	—
Fehér bab	Grah beli	6	70
Sárga „	„ žufi	6	70
Vegyes „	„ zméšan	5	75

LOTERIJA.

Buda 18-ga oktobra 1891.
85 31 27 43 90

ODGOVORNI UREDNIK:
MARGITAI JOZSEF

Glavni suradnik:
GLAD FERENCZ.

Eladó.

Egy egyéves szép és okos angol vizsla (kan) jutányos áron eladó.
Hol? megmondja a kiadóhivatal.

3404/tk: 1891

Arverési hirdetményi kivonat

A csáktornyai kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Pokrivács István végrehajthatónak Síancz Tamás hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 70 fnt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék (a csáktornyai kir. járásbíró) területén lévő V. hegykerületi 605. tk. 508/b. hrsz. 40 fnt. a kis-mihályoveczyi 82. tk. 76/a. hrsz. 192 fnt. az V. hegykerületi 76. tk. 510. hrsz. a. 72 fnt. a legelő illetőség 50 fnt b. csértékben egészben, az V. hegykerületi 76 tk. 107. hrszamu ingatlanból pedig Síancz Tamás hagyatékát illető 1/3 része 118 fnt becsértékben az árverést ez nnel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1891 évi november 12-ik napján d. e. 10 órakor a V. hegykerületi ingatlanok ugyanazon nap délutáni 3 órakor az V. hegykerületi k. mihályoveczyi ingatlanok a k. mihályoveczyi községbíró házában megtartandó nyilv. árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1. é. n. 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték-papirban a kiúldótt kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyan 1891. évi szept. hó 2. napján.

A csáktornyai kir. jbiróság mint tlkvi hatóság. 906

HIRDETMEŒY.

A f. é. szeptember hó 22 ki
SZENT ILONAI VÁSÁR
helyett
folyó évi október hó 29-én.
pót vásár
fog tartatni. 902 2-2

Hirdetmény,

Csáktornya mezőváros előljárósága által ezennel közhírré tétetik, miszerint a f. évi október hó 13-ki (Teréznap) vásár helyett

f. é. november hó 3-án
pót-vásár
fog tartatni.

Csáktornys, 1891. okt. 15-én.

901 2-3 A városi előljáróság.

MAGAS JUTALÉKOT biztos fizetést, előteget

adok bárkinek, ki sorsjegyek és sorsjegykönyvecskék részletfizetésre való előrusításával foglalkozik.

Fuchs H.

váltóüzlete

Budapest, Deák-Ferencz utca 12.

898 3-10

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva legelőcsőbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatainak változatossága, kiünösége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legérősebb és e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ kereskedelmi s tözselei tudósításainak bőségével s alaposaságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt, amire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredeti, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 fnt 80 kr. negyedévre 5 fnt s egy évre 20 fnt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hélig ingyen és bérmentve küld.

28-52 824

OGLAS.

Na mesto 22-ga szept. obdržanog SVETO JELENSKOG SEJMA bude se
29-ga oktobra o leto
novi sejem
obdržal.

Oglas.

Od strani poglavarstva občine Čakovecke daje se na znanje, da bude se namesto 13 ga o. m. obdržanog (Terezianskog) se j m a

3-ga novembra o. leto
novi sejem
obdržal.

Čakovec, 15 ga oktobra 1891.

Varaško Poglavarstvo.